

Περίληψη αποτελεσμάτων της έρευνας «Η δημοσιογραφική δεοντολογία και τα ΜΜΕ/2013 – 2014»

Συντελεστές

- Φορέας υλοποίησης: Εργαστήριο Κοινωνικής Έρευνας στα ΜΜΕ –ΤΜΗΜΑ ΕΜΜΕ/ΕΚΠΑ
- Επιστημονικός υπεύθυνος: Καθηγητής Γιώργος Πλειός
- Εποπτεία – Στατιστική επεξεργασία : ΕΕΔΙΠ Σταμάτης Πουλακιδάκος
- Ερευνητές (αλφαβητικά):
 - Αντωνοπούλου Αφροδίτη
 - Βασιλακοπούλου Μαριάννα
 - Ζαφειρούλη Χριστίνα
 - Θωμά Ιωάννα
 - Κούτσικος Λουκάς
 - Λαζαρίδης Χρήστος
 - Μπαφούνης Ηλίας
 - Νάκου Παναγιώτα
 - Ρέμμας Παντελής
 - Σιγάλα Ευαγγελία
 - Σπαή Αγγελική
 - Χαλαβαζής Ιωσήφ
- Ερευνητικό υλικό: Εργαστήριο Κοινωνικής Έρευνας στα ΜΜΕ
- Χρηματοδότηση: Μ. Σταθόπουλου

Η ταυτότητα της έρευνας

- Ερώτημα: Αν και κατά πόσο τα ΜΜΕ/δημοσιογράφοι τηρούν τον κώδικα δεοντολογίας (της ΕΣΗΕΑ) ανά κατηγορία μέσου (τηλεοπτικοί σταθμοί – εφημερίδες) και ανά μέσο.
- Μέσα που μελετήθηκαν
 - ΝΕΤ/ΔΤ/ΝΕΡΙΤ
 - ΕΡΤ3
 - Mega
 - Antenna
 - Alpha
 - Σκάϊ
 - Καθημερινή
 - Δημοκρατία
 - Τα Νέα
 - Έθνος
 - Ριζοσπάστης
 - ΕΦ. ΣΥΝ.
- Δείγμα : 9.665 μονάδες
 - 5.000 τηλεοπτικές ειδήσεις
 - 4.665 άρθρα
- Ερευνητική περίοδος: 2013 -2014
- Μέθοδος: Ανάλυση περιεχομένου – χρήση πρωτοκόλλου
- 12 ερευνητές

Παρουσίαση των αποτελεσμάτων

Εισαγωγικές επισημάνσεις

Προκειμένου να εξεταστεί η τήρηση της δεοντολογίας, εκλήφθηκε ως βάση μελέτης ο κώδικας δεοντολογίας τον οποίο έχει συντάξει η ΕΣΗΕΑ και έχει απευθύνει στα μέλη της.

Στον κώδικα αυτόν, περιέχονται αρχές γενικού χαρακτήρα, ποιοτικά προσδιορισμένοι. Η τήρηση αυτών των αρχών από τους δημοσιογράφους είναι δύσκολο να μετρηθεί ποσοτικά στην καθημερινή δημοσιογραφική πρακτική χωρίς να κινδυνεύσει ο ερευνητής να υποπέσει στο σφάλμα της υποκειμενικής εκτίμησης. Η τήρηση ή όχι αυτών των γενικών αρχών δεν μετρήθηκε στη συγκεκριμένη έρευνα για το λόγο που μόλις προαναφέρθηκε. Ως εκ τούτου ερευνήθηκε η τήρηση εκείνων των άρθρων, και των εδαφίων τους, από τον κώδικα δεοντολογίας της ΕΣΗΕΑ, η οποία μπορεί να μετρηθεί ποσοτικά χωρίς τον κίνδυνο της υποκειμενικής και χωρίς τεκμηρίωση εκτίμησης.

Εκτός αυτών πρέπει να σημειωθεί ότι στην έρευνα ελήφθησαν υπ' όψιν κυρίως οι λεκτικές αναφορές τόσο στην έντυπη αρθρογραφία όσο και στις τηλεοπτικές ειδήσεις. Με άλλα λόγια δεν συνυπολογίστηκαν οι φωτογραφίες ή οι κινούμενες εικόνες, παρά μόνο όταν οι ανάγκες της έρευνας το επέβαλαν, όπως λ.χ. στην μέτρηση της τεκμηρίωσης των δημοσιογραφικών κειμένων με φωτογραφίες, βίντεο κ.λπ. Ο λόγος που απεφεύχθη η ενσωμάτωση της μελέτης του εικονιστικού υλικού είναι ότι κάτι τέτοιο είναι εξαιρετικά πολύπλοκο, χρονοβόρο και κυρίως απαιτεί μεγάλο κόστος, το οποίο δεν ήταν διαθέσιμο για τη μελέτη ενός τόσο εκτεταμένου ερευνητικού υλικού.

Τέλος να σημειωθεί ότι η παρούσα έρευνα, η οποία πραγματοποιήθηκε με τη χορηγία Σταθόπουλου περιλαμβάνει και άλλα μέρη, ήτοι: τη καταγραφή των μεταβολών στην ιδιοκτησία των ΜΜΕ που μελετήθηκαν, την αναπαράσταση της κρίσης, των αιτιών και των στρατηγικών υπέρβασής της από τα ίδια μέσα, τις πολιτικές δυνάμεις που κατά τα μέσα αυτά θεωρούνται υπεύθυνες για την κρίση, την στάση των ερευνηθέντων ΜΜΕ απέναντι στα πολιτικά κόμματα, ιδιαίτερα απέναντι στη Χρυσή Αυγή.

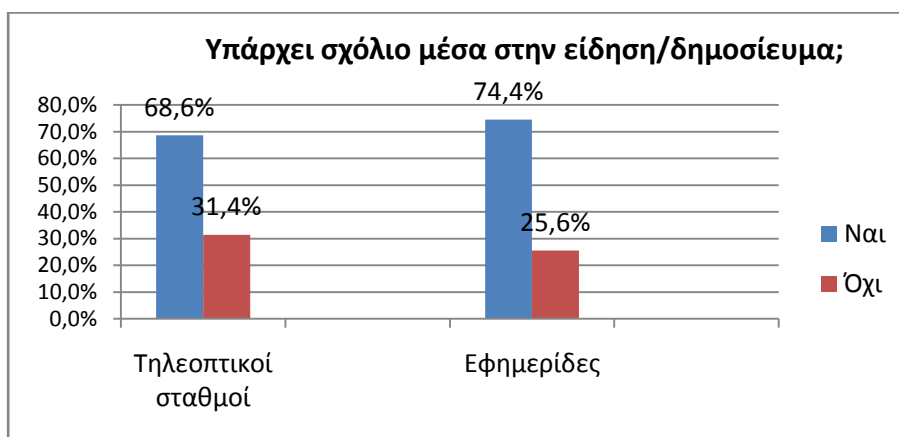
Τα αποτελέσματα αυτών των πτυχών της έρευνας θα παρουσιαστούν σε άλλες δραστηριότητες, τόσο επιστημονικές όσο και των μέσων μαζικής επικοινωνίας.

Αναλυτική παρουσίαση των ευρημάτων

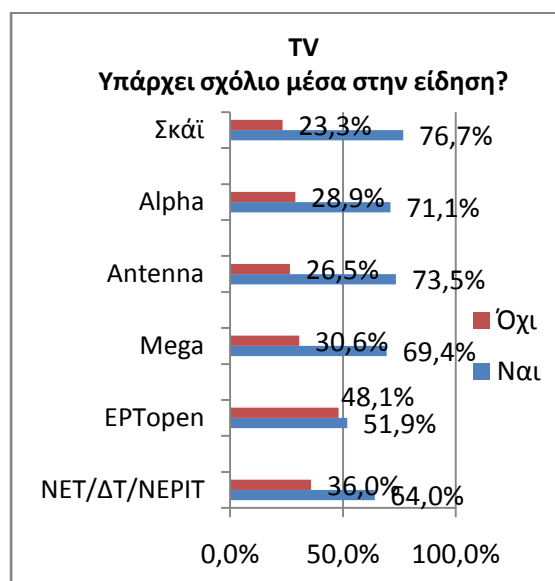
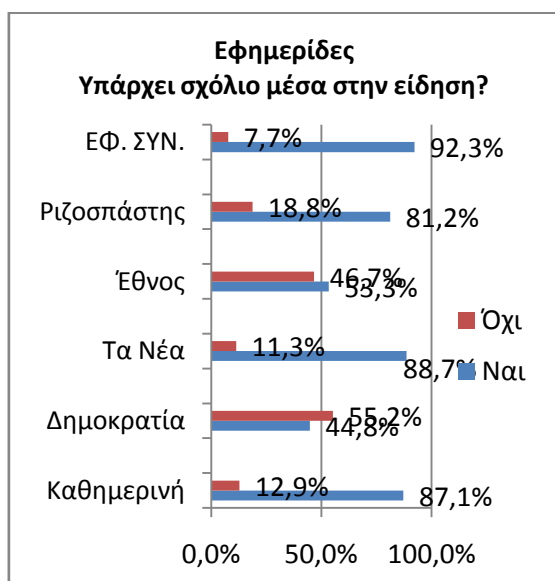
Άρθρο 1γ

Να σέβεται και να τηρεί το διακριτό της είδησης, του σχολίου και του διαφημιστικού μηνύματος, την αναγκαία αντιστοιχία τίτλου και κειμένου και την ακριβή χρησιμοποίηση φωτογραφιών, εικόνων, γραφικών απεικονίσεων ή άλλων παραστάσεων

Στο άρθρο 1 εδάφιο γ, απαιτείται από τους δημοσιογράφους να κάνουν διακριτό το σχολιασμό σε σχέση με την ίδια την είδηση. Η έρευνα κατέγραψε ότι τόσο στην έντυπη αρθρογραφία (εφημερίδες) όσο και στις τηλεοπτικές ειδήσεις αυτό δεν συμβαίνει. Σε πάνω από τα 2/3 των άρθρων και σχεδόν τα 4/5 των τηλεοπτικών ειδήσεων των ερευνηθέντων μέσων, ο σχολιασμός δεν διακρίνεται από τις ειδήσεις.

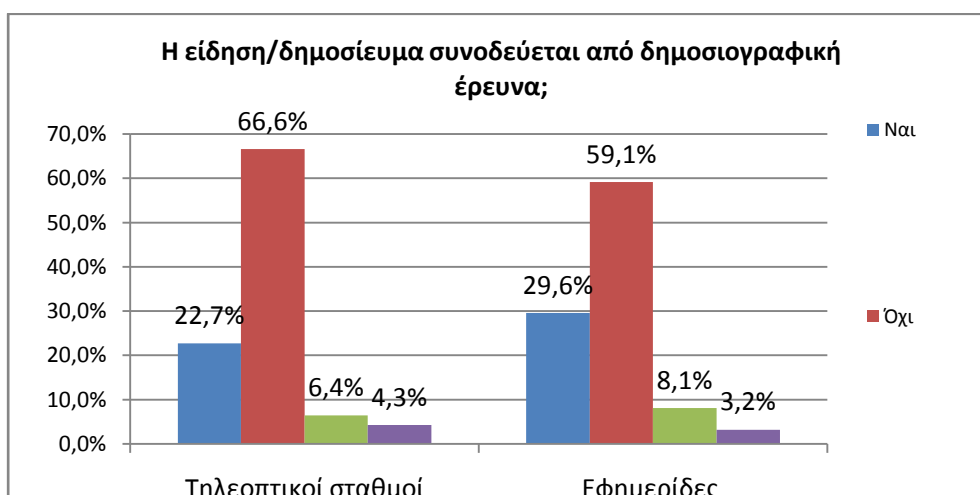
Μεταξύ των εφημερίδων που μελετήθηκαν το φαινόμενο αυτό είναι εντονότερο στις εφημερίδες Εφημερίδα των Συντακτών, Τα Νέα και Καθημερινή, ενώ σε ότι αφορά τις τηλεοπτικές ειδήσεις το παρατηρούμε κυρίως στους σταθμούς Σκάι, Αντένα και Αlpha.

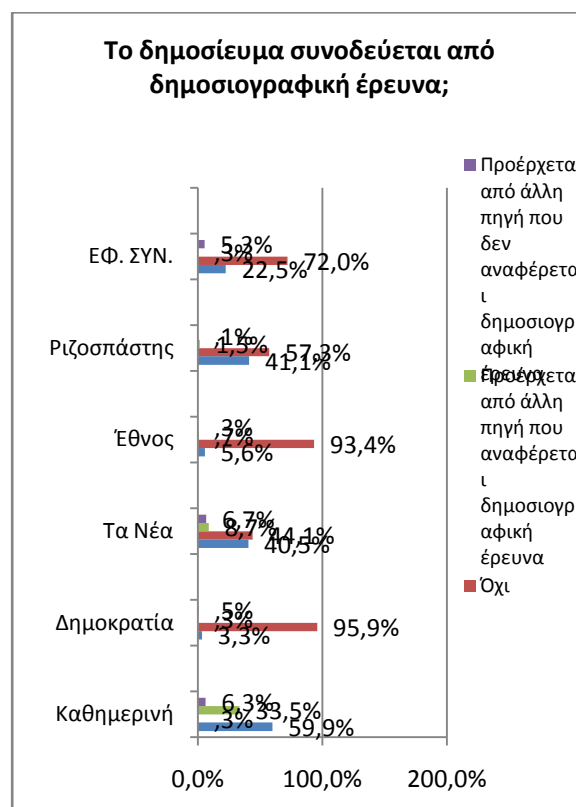
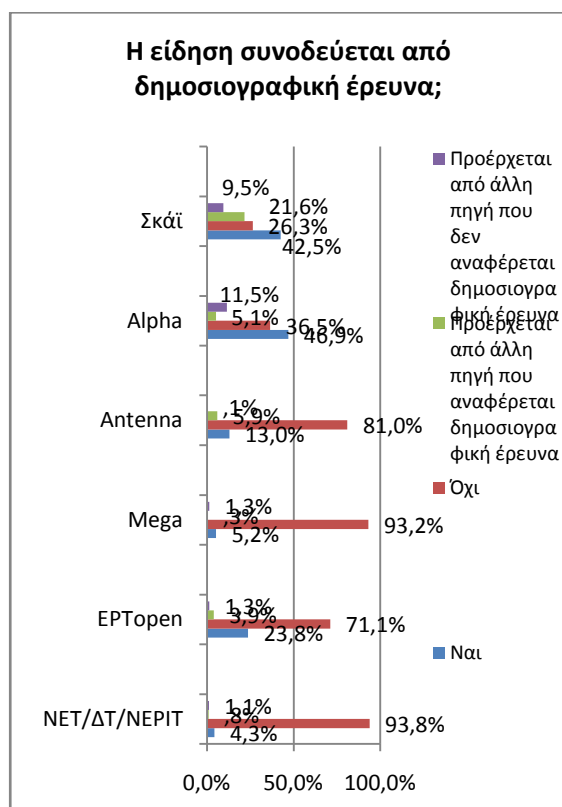
Άρθρο 1ε

Να ερευνά προκαταβολικά, με αίσθημα ευθύνης και με επίγνωση των συνεπειών, την ακρίβεια της πληροφορίας ή της είδησης που πρόκειται να μεταδώσει

Σημαντική πτυχή της δημοσιογραφίας είναι η έρευνα, ειδικά σε ότι αφορά τη δημοσιοποίηση γεγονότων και ειδήσεων. Η έρευνα θέλησε να καταγράψει το βαθμό παρουσίας της ερευνητικής δημοσιογραφίας σε αναφορά με τη δημοσιοποίηση τέτοιων πληροφοριών. Όπως προέκυψε στα 2/3 των τηλεοπτικών ειδήσεων και 3/5 των έντυπων άρθρων λείπει η δημοσιογραφική έρευνα.

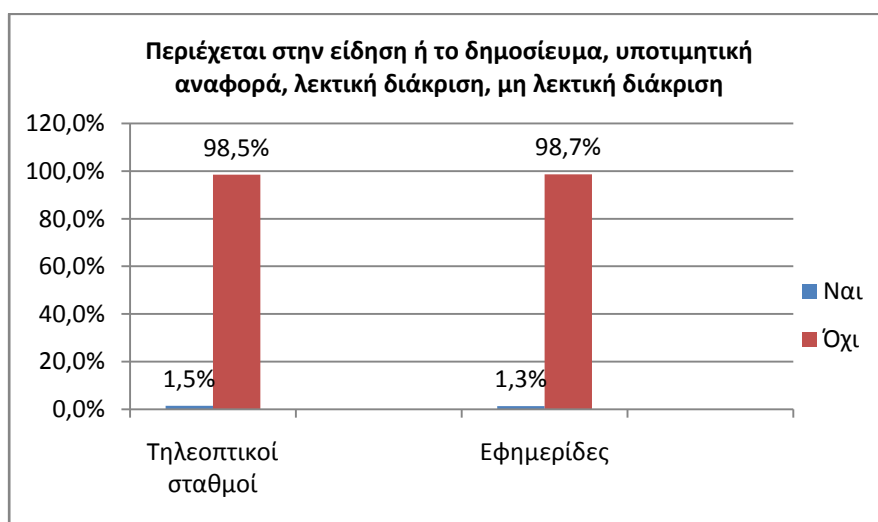
Σε ότι αφορά τις εφημερίδες αυτό παρατηρείται κυρίως στην NET/ΔΤ/NEPIT, Mega και Αντένα, ενώ σε ότι αφορά τις εφημερίδες είναι εντονότερη η απουσία της έρευνας στην Δημοκρατία, το Έθνος και την Εφημερίδα των Συντακτών.

Άρθρο 2α

Να αντιμετωπίζει ισότιμα τους πολίτες, χωρίς διακρίσεις εθνικής καταγωγής, φύλου, φυλής, θρησκείας, πολιτικών φρονημάτων, οικονομικής κατάστασης και κοινωνικής θέσης

Ο κώδικας δεοντολογίας της ΕΣΗΕΑ στο άρθρο 2α επιβάλλει οι δημοσιογράφοι να μην κάνουν ρατσιστικές διακρίσεις. Η έρευνα έδειξε ότι αυτή η αρχή τηρείται σε μεγάλο βαθμό στα μέσα και τις κατηγορίες περιεχομένου που μελετήθηκαν για το διάστημα της ερευνητικής περιόδου 2013 και 2014.

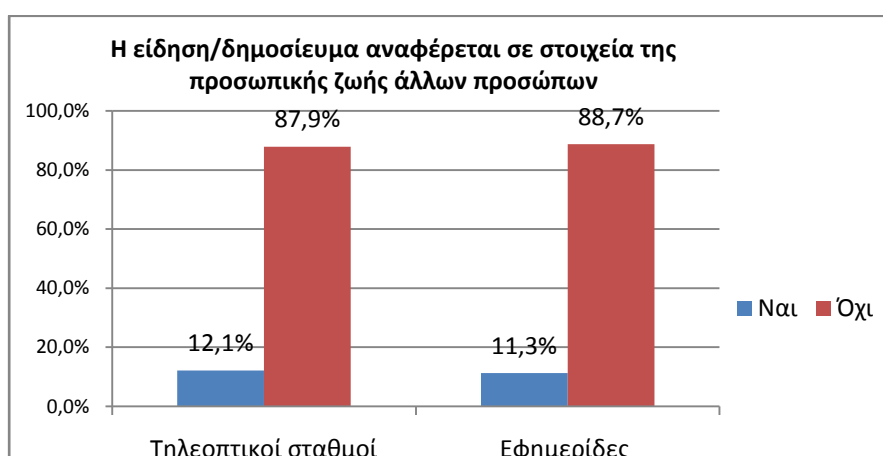
Το ανάλογο παρατηρείται και στα επιμέρους μέσα επικοινωνίας, ιδιαίτερα στα Νέα, την Καθημερινή, τον Ριζοσπάστη και την ΕΡΤ3.

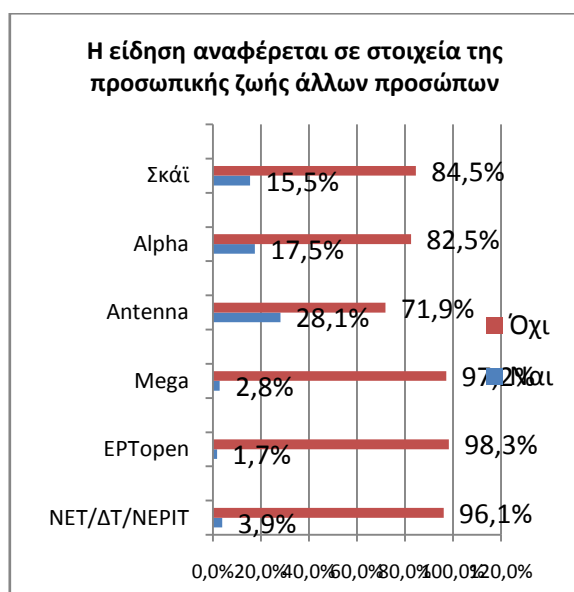
Άρθρο 26

Να σέβεται την προσωπικότητα, την αξιοπρέπεια και το απαραβίαστο της ιδιωτικής ζωής του ανθρώπου και του πολίτη. Μόνο όταν το επιτάσσει το δικαίωμα της πληροφόρησης μπορεί να χρησιμοποιεί, πάντοτε με τρόπο υπεύθυνο, στοιχεία από την ιδιωτική ζωή προσώπων που ασκούν δημόσιο λειτουργήμα ή έχουν στην κοινωνία ιδιαίτερη θέση και ισχύ και υπόκεινται στον κοινωνικό έλεγχο.

Ο σεβασμός της προσωπικότητας, της αξιοπρέπειας και της ιδιωτικής ζωής του ανθρώπου είναι μια ακόμα βασική αρχή του κώδικα δεοντολογίας της ΕΣΗΕΑ. Η έρευνα στάθηκε ιδιαίτερα στο τελευταίο που μπορεί να μετρηθεί ποσοτικά με τις μικρότερες αμφιβολίες. Σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας τα ΜΜΕ που μελετήθηκαν φαίνεται να τηρούν σε μεγάλο βαθμό αλλά όχι απόλυτα αυτή την αρχή. Έτσι, το 87,9% των τηλεοπτικών ειδήσεων και το 88,7% των εφημερίδων τηρούν αυτή την αξίωση.

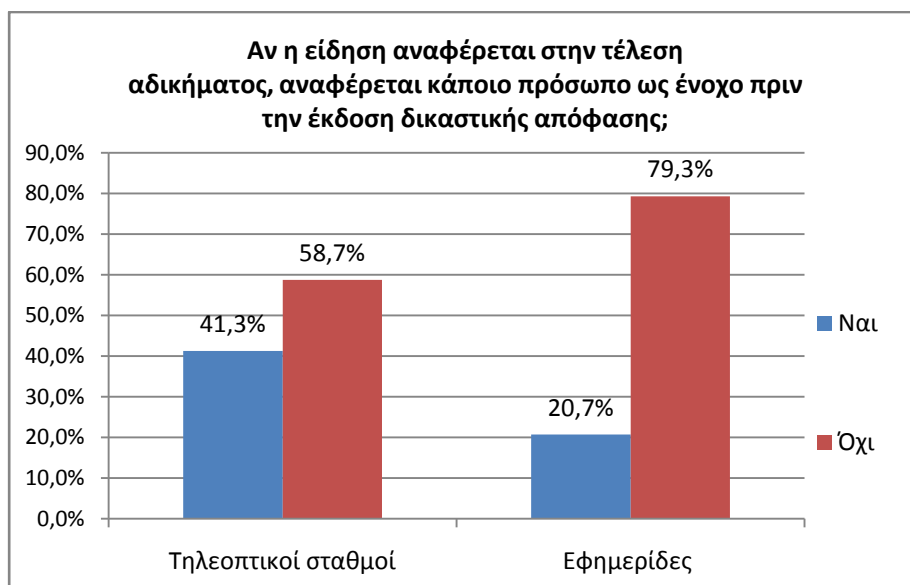
Σε ότι αφορά τους επιμέρους τηλεοπτικούς σταθμούς αυτή η αρχή τηρείται περισσότερο από την ΕΡΤ3, το Mega και την NET/ΔΤ/ΝΕΡΙΤ, ενώ σε ότι αφορά τις εφημερίδες τηρείται συγκριτικά σε μεγαλύτερο βαθμό από το Έθνος, τη Δημοκρατία και την Εφημερίδα των Συντακτών.

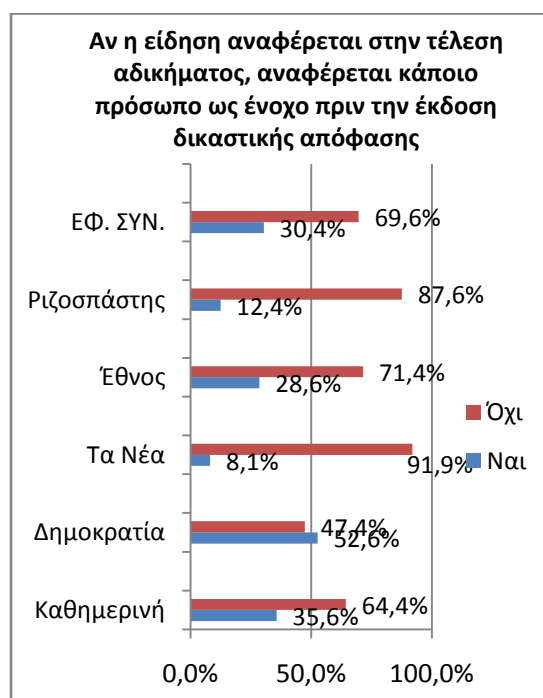
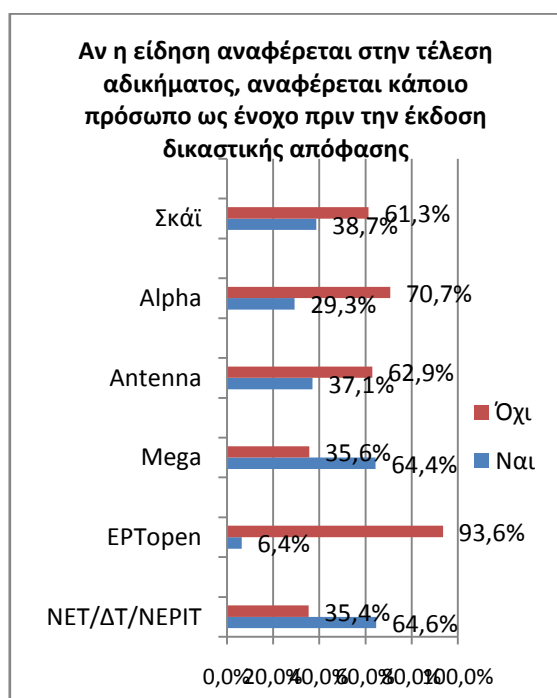
Άρθρο 2γ

Να σέβεται το τεκμήριο της αθωότητας και να μην προεξοφλεί τις δικαστικές αποφάσεις

Το άρθρο 2γ εστιάζει σε ένα εξαιρετικά σημαντικό ζήτημα. Πρόκειται για το τεκμήριο της αθωότητας με το οποίο οφείλουν να περιβάλλουν οι δημοσιογράφοι όσους κατηγορούνται για αδίκημα δεν έχουν ακόμα καταδικαστεί από τη δικαιοσύνη. Η έρευνα κατέγραψε σημαντικό βαθμό παραβίασης της σχετικής αρχής στις τηλεοπτικές ειδήσεις, μάλιστα σε διπλάσιο βαθμό σε σχέση με τις εφημερίδες. Ωστόσο και στις εφημερίδες ο βαθμός παραβίασης αυτού του κανόνα δεν είναι αμελητέος (20,7%).

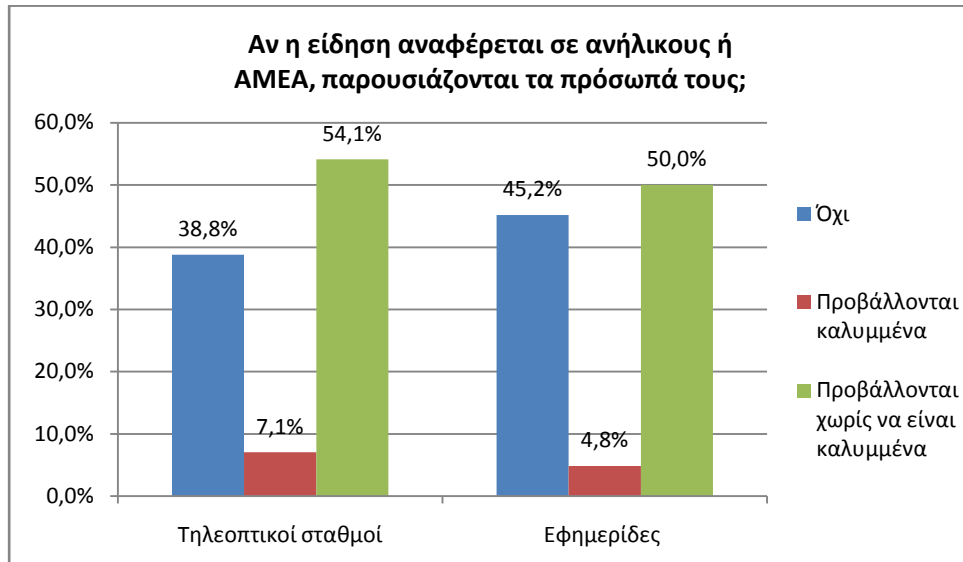
Μεταξύ των εφημερίδων, εκείνες που τηρούν θετικά αυτόν τον κανόνα περισσότερο είναι τα Νέα, ο Ριζοσπάστης και το Έθνος, ενώ μεταξύ των τηλεοπτικών σταθμών κυρίως η ΕΡΤ3 και ακολούθως, με διαφορά, ο Αlpha και ο Αντένα.

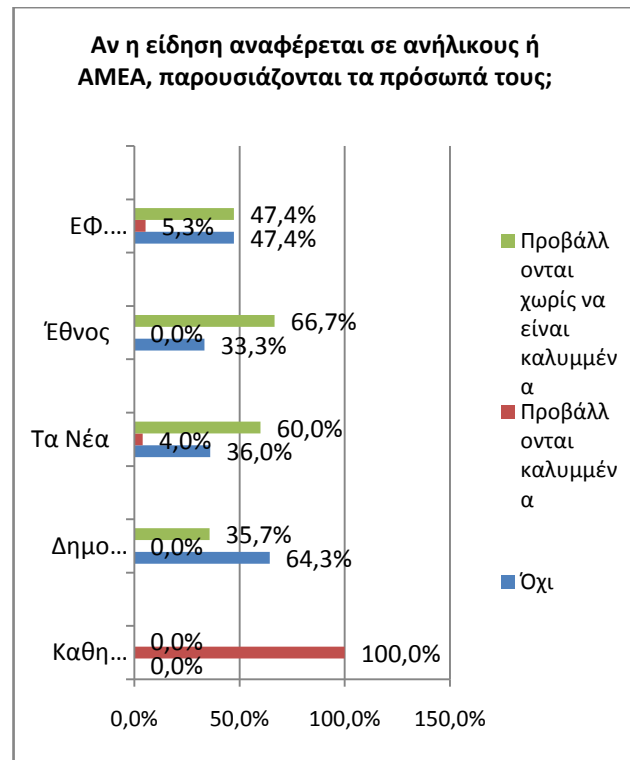
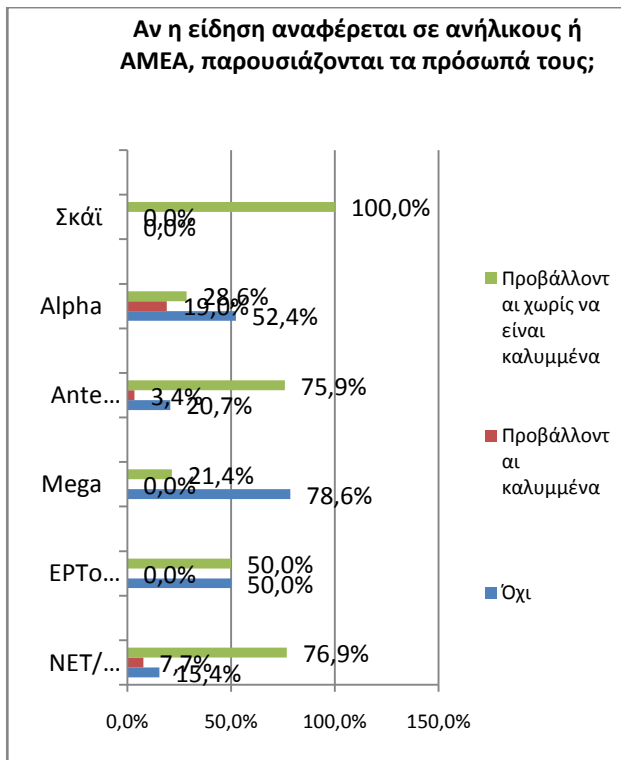
Άρθρο 26

Να σέβεται την κατοχυρωμένη με διεθνείς συμβάσεις προστασία των ανήλικων και των προσώπων με ειδικές ανάγκες και με σοβαρά προβλήματα υγείας/1

Προβλήματα καταγράφονται αναφορικά με την παρουσίαση των ΑΜΕΑ από τα ΜΜΕ. Μόνο στο 38,8 % των τηλεοπτικών ειδήσεων και στο 45,2% των άρθρων δεν παρουσιάζονται τα πρόσωπά τους.

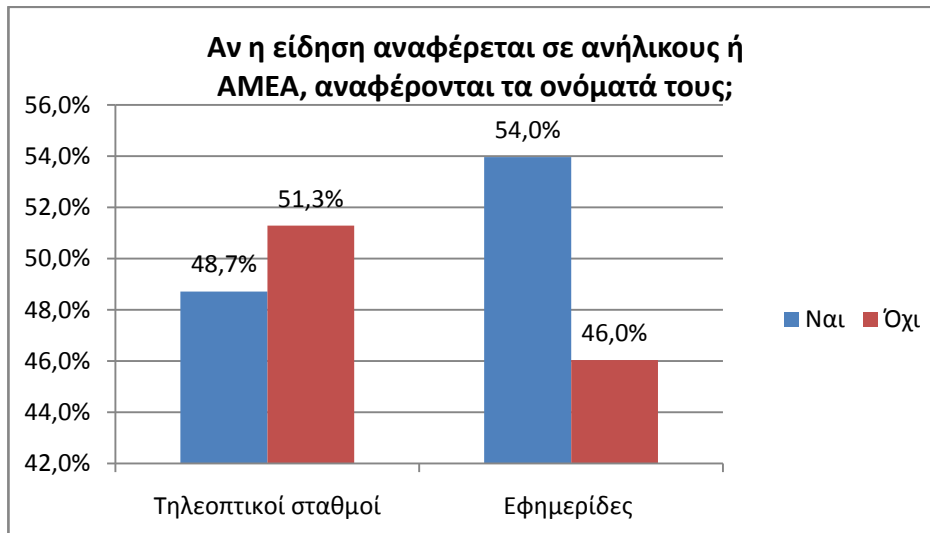
Σε ότι αφορά τους τηλεοπτικούς σταθμούς, ο σχετικός κανόνας δεοντολογίας τηρείται συγκριτικά περισσότερο στο Mega, την ΕΡΤ3 και τον Alpha, ενώ μεταξύ των εφημερίδων στη Δημοκρατία, την Εφημερίδα των Συντακτών και τα Νέα.

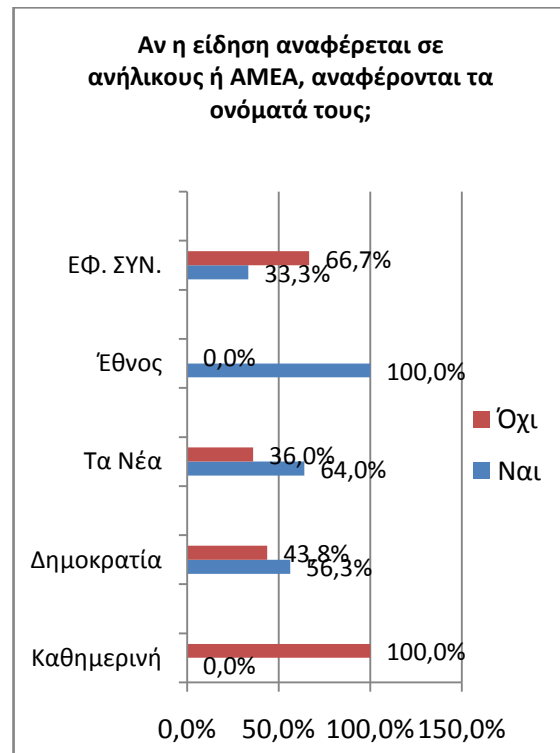
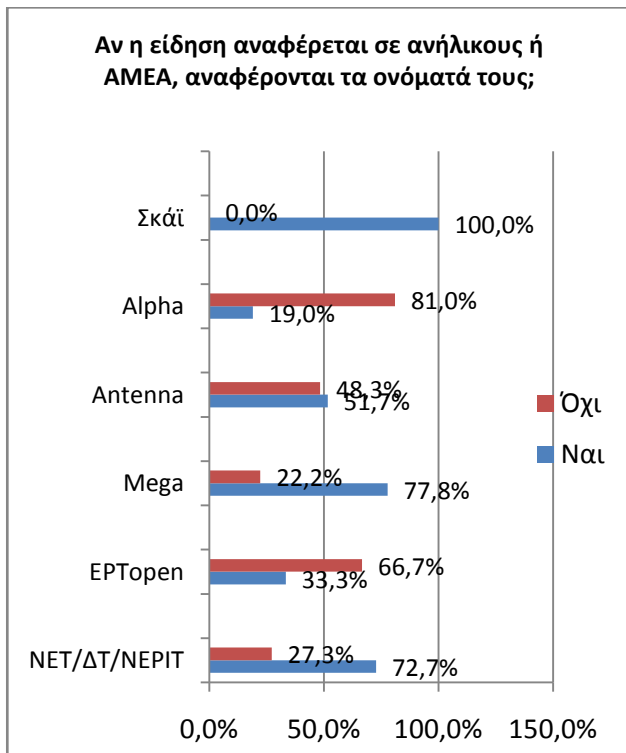
Άρθρο 2δ

Να σέβεται την κατοχυρωμένη με διεθνείς συμβάσεις προστασία των ανήλικων και των προσώπων με ειδικές ανάγκες και με σοβαρά προβλήματα υγείας/2

Ανάλογες περίπου τάσεις παρατηρούνται σχετικά με την αναφορά του ονόματος των ΑΜΕΑ. Μόνο στο 46% των εφημερίδων δεν αναφέρεται το όνομά τους όπως και στο 51,3% των τηλεοπτικών ειδήσεων. Όπως διαφαίνεται είναι από τις λίγες περιπτώσεις που η τηλεόραση συνολικά έχει συγκριτικά καλύτερες επιδόσεις στο ζήτημα της δημοσιογραφικής δεοντολογίας.

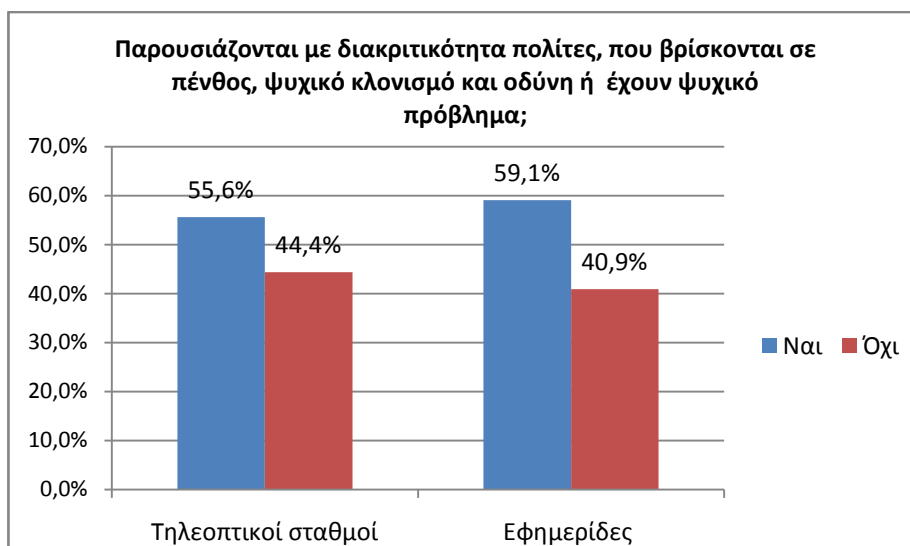
Σε ότι αφορά τους τηλεοπτικούς σταθμούς, συγκριτικά πάντα, τον κώδικα δεοντολογίας επί του θέματος τον τηρούν περισσότερο ο Αlpha, η ΕΡΤ3, και ο Αντένα. Ενώ σε ότι αφορά τις εφημερίδες, η Καθημερινή, η Εφημερίδα των Συντακτών και Δημοκρατία,.

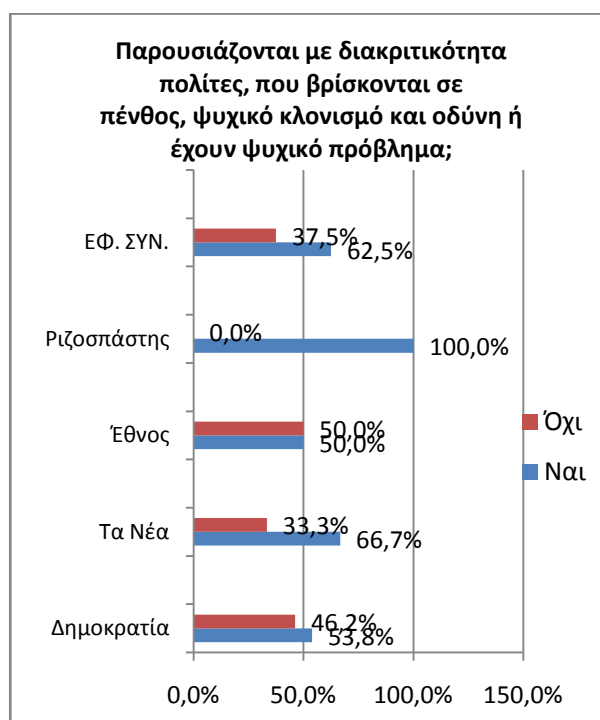
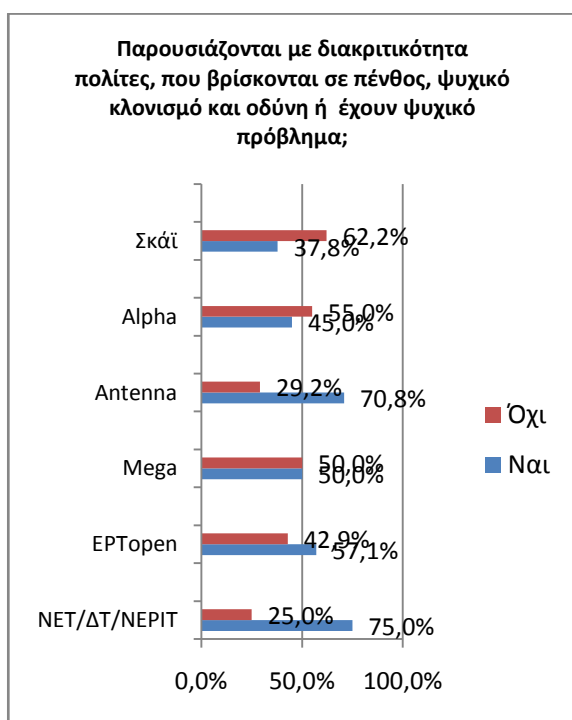
Άρθρο 2ε

Να αντιμετωπίζει με διακριτικότητα και ευαισθησία τους πολίτες, όταν αυτοί βρίσκονται σε κατάσταση πένθους, ψυχικού κλονισμού και οδύνης, καθώς και αυτούς που έχουν εμφανές ψυχικό πρόβλημα, αποφεύγοντας να προβάλει την ιδιαιτερότητά τους

Παρόμοιες με τα ΑΜΕΑ τάσεις καταγράφονται αναφορικά με τα άτομα που βρίσκονται σε πένθος κ.λπ. όπως αναφέρεται στο άρθρο 2ε του κώδικα δεοντολογίας της ΕΣΗΕΑ. Παρουσιάζονται με διακριτικότητα τα άτομα αυτά στο 55,6% των τηλεοπτικών ειδήσεων και στο 59,9% της αρθρογραφίας, ποσοστά που αν και σχετικά υψηλά, θεωρούμε ότι θα έπρεπε να είναι ακόμα μεγαλύτερα.

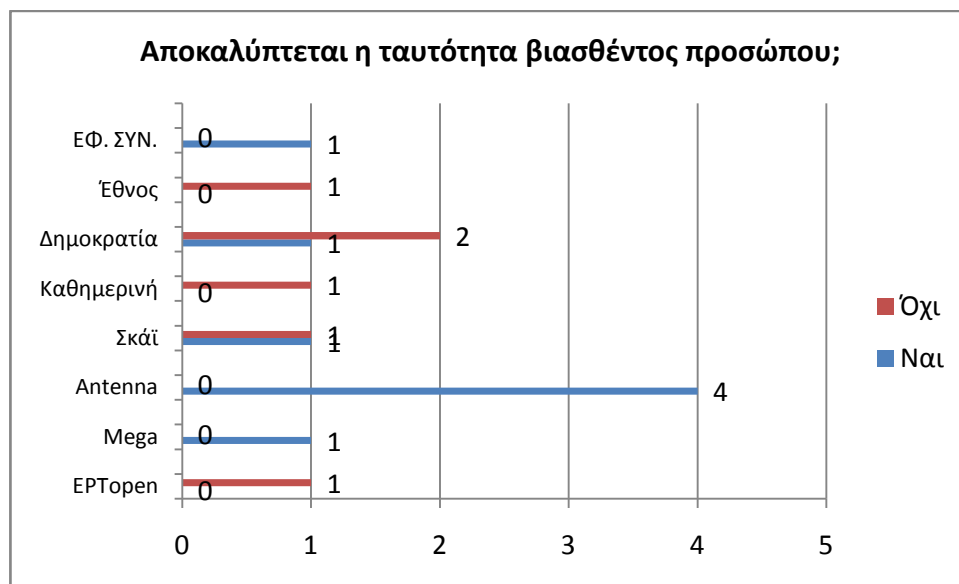
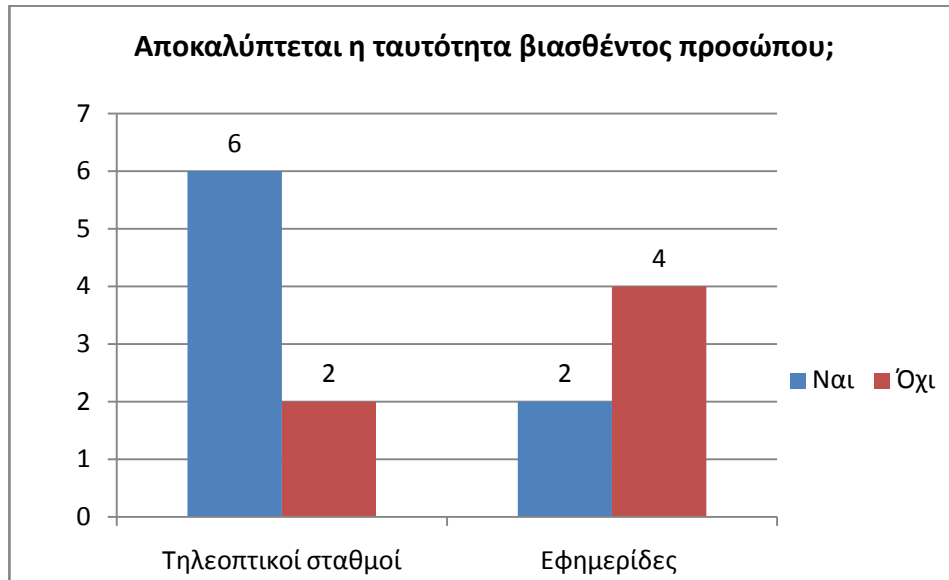
Από τους τηλεοπτικούς σταθμούς τη δημοσιογραφική δεοντολογία επί του ζητήματος τηρούν συγκριτικά περισσότερο η ΝΕΤ/ΔΤ/ΝΕΡΙΤ, Αντένα και ΕΡΤ3, ενώ μεταξύ των εφημερίδων τηρείται περισσότερο στο Ριζοσπάστη, τα Νέα και την Εφημερίδα των Συντακτών.

Άρθρο 2 στ

Να μην αποκαλύπτει, άμεσα ή έμμεσα, την ταυτότητα των θυμάτων βιασμού, τα οποία επέζησαν της εγκληματικής πράξης

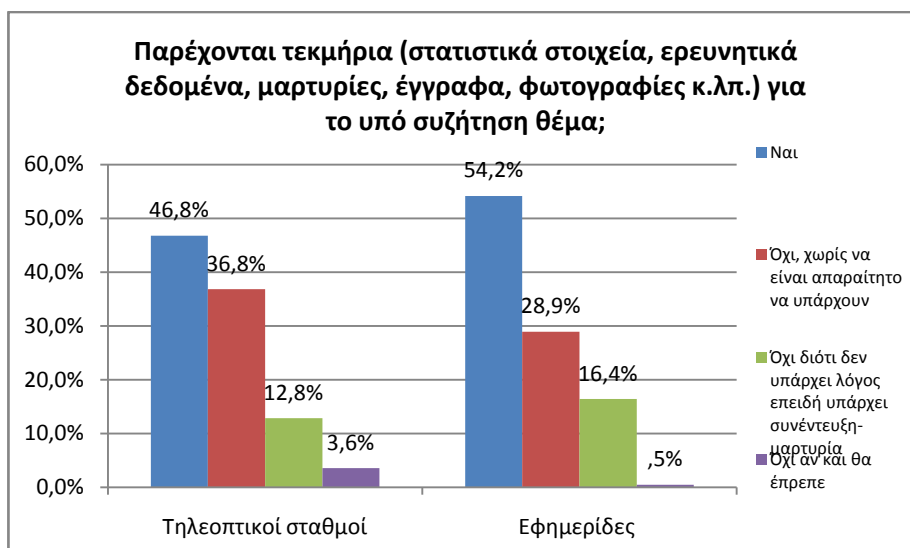
Αναφορικά με την αποκάλυψη βιασθέντος προσώπου η έρευνα δεν κατέγραψε πολλές περιπτώσεις και έτσι δεν μπορούν να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα. Με γνώμονα αυτό καταγράφεται ότι οι εφημερίδες τηρούν περισσότερο τον κώδικα δεοντολογίας επί του ζητήματος.

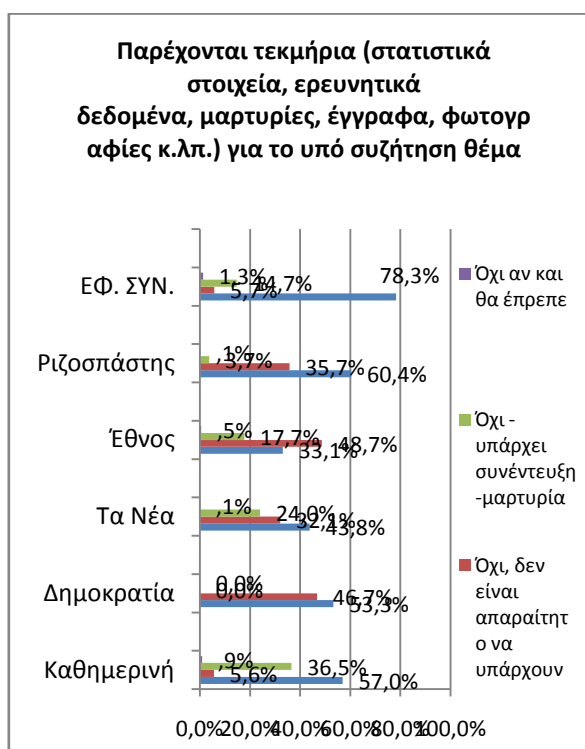
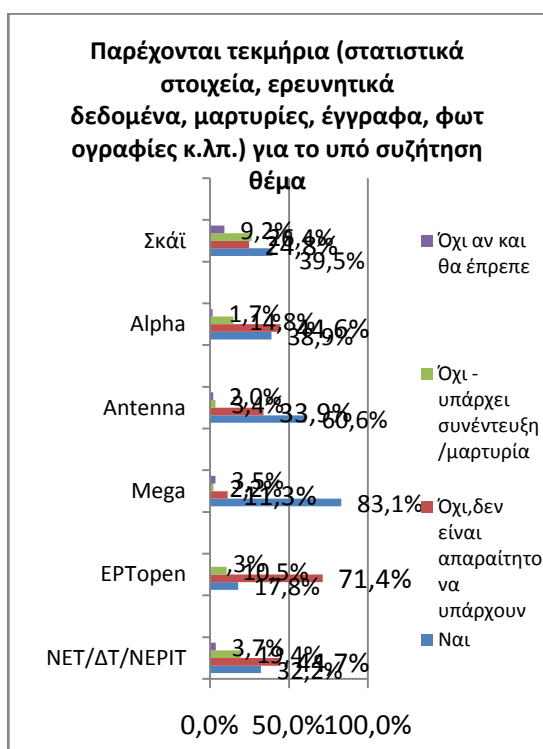
Άρθρο 2η

Να συλλέγει και να διασταυρώνει τις πληροφορίες του και να εξασφαλίζει την τεκμηρίωσή τους (έγγραφα, φωτογραφίες, κασέτες, τηλεοπτικές εικόνες) με δημοσιογραφικά θεμιτές μεθόδους, γνωστοποιώντας πάντοτε τη δημοσιογραφική του ιδιότητα

Η τεκμηρίωση θεωρείται ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία των δημοσιογραφικών πληροφοριών και των ειδήσεων. Η έρευνα έδειξε ότι τον κώδικα δεοντολογίας στο ζήτημα αυτό τον τηρούν περισσότερο οι εφημερίδες. Συνολικά πάντως τόσο στην τηλεόραση όσο και στις εφημερίδες φαίνεται ότι οι δημοσιογράφοι επιδιώκουν με τον έναν ή τον άλλο να τεκμηριώνουν τις πληροφορίες που παρέχουν.

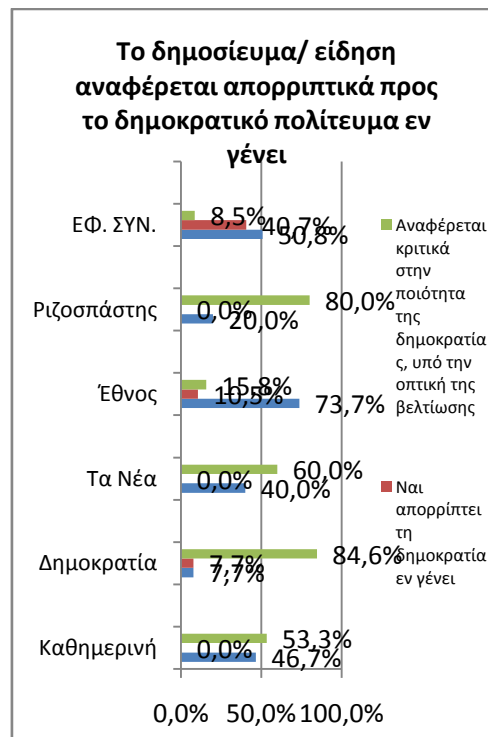
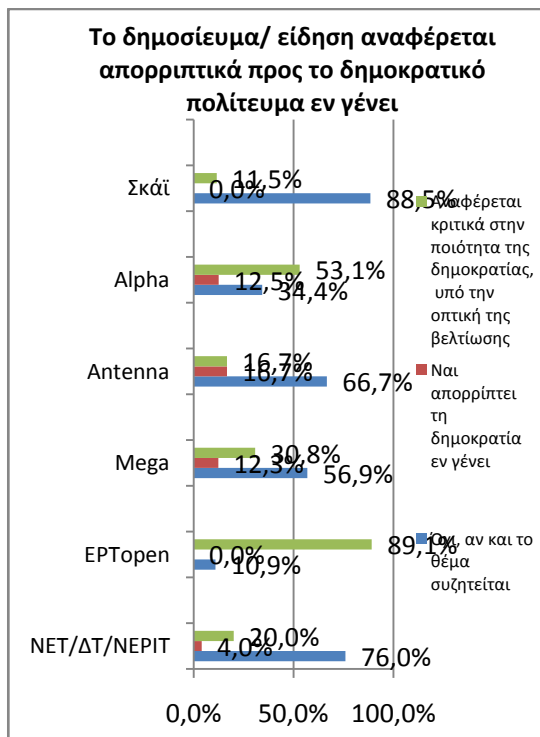
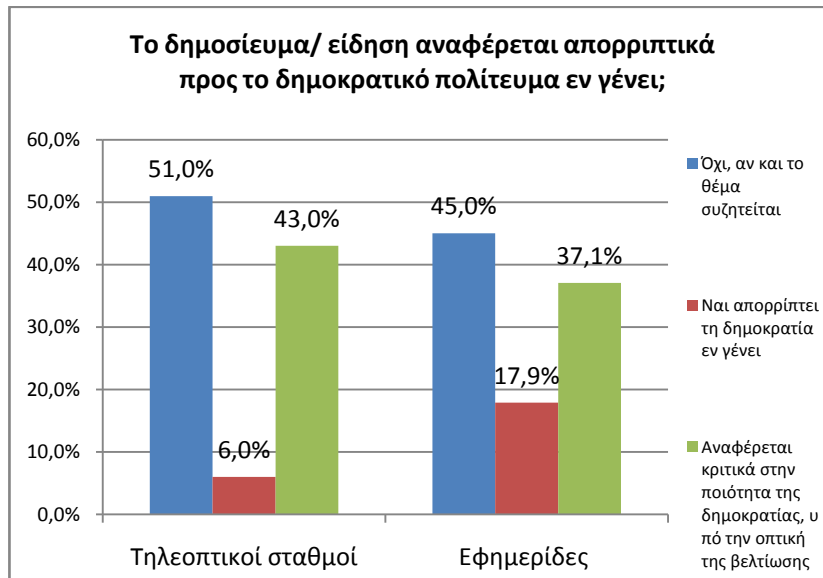
Μεταξύ των τηλεοπτικών σταθμών η σχετική δεοντολογία τηρείται συγκριτικά πάντα, περισσότερο στους Mega, Αντένα, Σκάϊ, και μεταξύ των εφημερίδων την Εφημερίδα Συντακτών, το Ριζοσπάστη και την Καθημερινή.

Άρθρο 3α

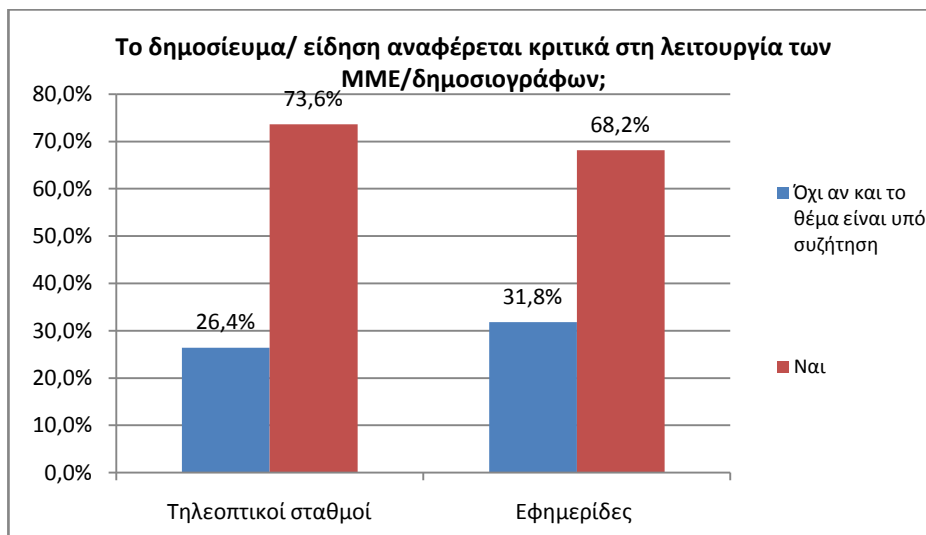
Να υπερασπίζεται σθεναρά το δημοκρατικό πολίτευμα, που διασφαλίζει την ελευθεροτυπία και την απρόσκοπτη άσκηση του δημοσιογραφικού λειτουργήματος

Η υπεράσπιση του δημοκρατικού πολιτεύματος, ως αρχή της δημοσιογραφικής δεοντολογίας, όπως προβλέπει το άρθρο 3α του σχετικού κώδικα της ΕΣΗΕΑ γενικά τηρείται από τα ΜΜΕ που μελετήθηκαν και κατά την περίοδο που μελετήθηκαν. Οι όποιες παραβιάσεις καταγράφονται είναι συγκριτικά περισσότερες στις εφημερίδες και λιγότερες στις τηλεοπτικές ειδήσεις.

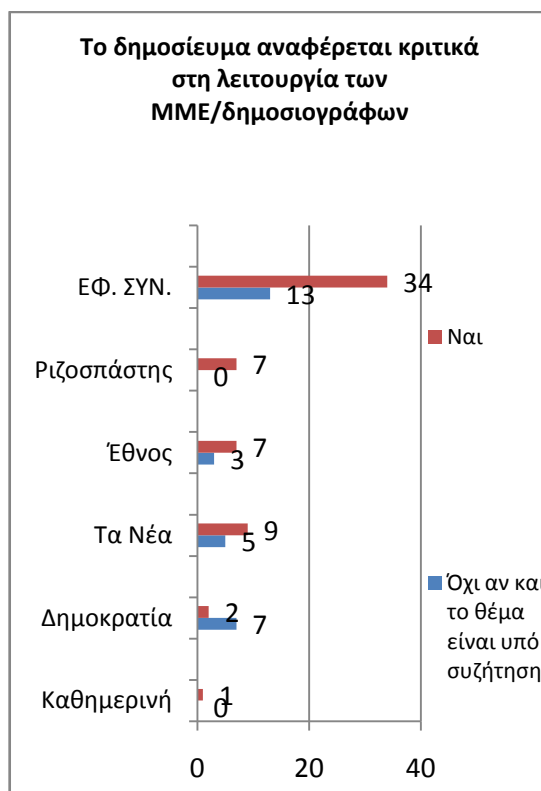
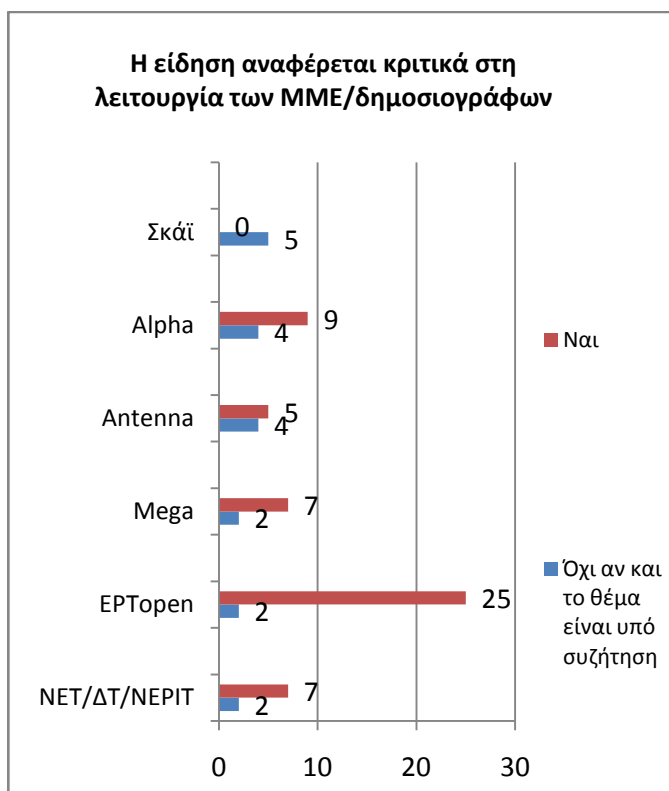

Να αποκρούει και να καταγγέλλει τις εκδηλώσεις κρατικού αυταρχισμού και τις αυθαιρεσίες των ιδιοκτητών των Μ.Μ.Ε. και ιδιαίτερα των ολιγοπωλίων

Κριτική ασκούν οι δημοσιογράφοι και στα ίδια τα ΜΜΕ, όπως άλλωστε προβλέπει και σχετικό άρθρο του κώδικα δεοντολογίας. Αυτό, συμβαίνει περισσότερο στην τηλεόραση σε σχέση με τις εφημερίδες

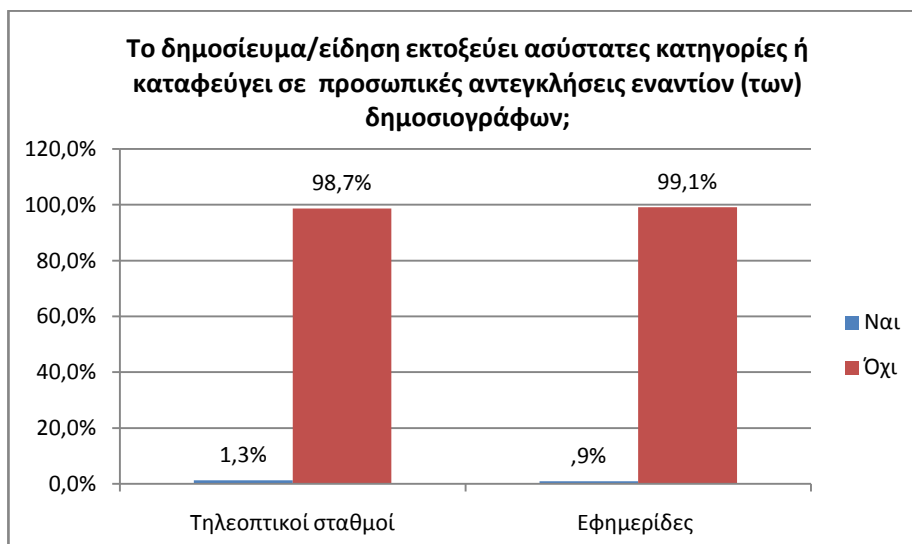
Μεταξύ των εφημερίδων παρόμοια κριτική ασκούν περισσότερο η ΕΡΤ3 και ο Αlpha, ενώ μεταξύ των εφημερίδων η Εφημερίδα των Συντακτών, ο Ριζοσπάστης και το Έθνος. Σημειώνεται πάντως ότι ο αριθμός παρόμοιων περιπτώσεων είναι χαμηλός και δεν επιτρέπει συμπεράσματα με μεγάλη ασφάλεια.

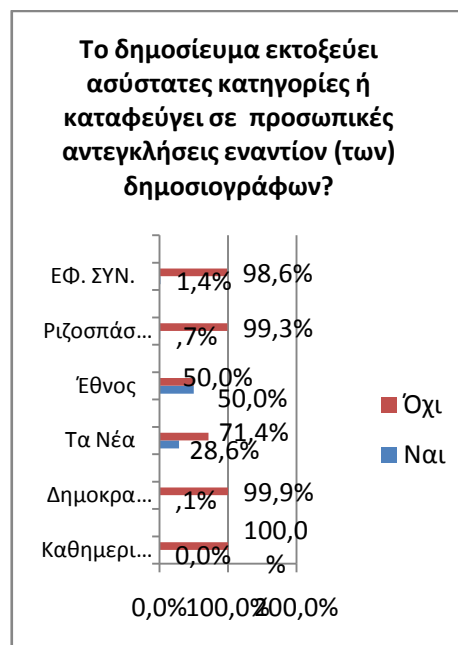
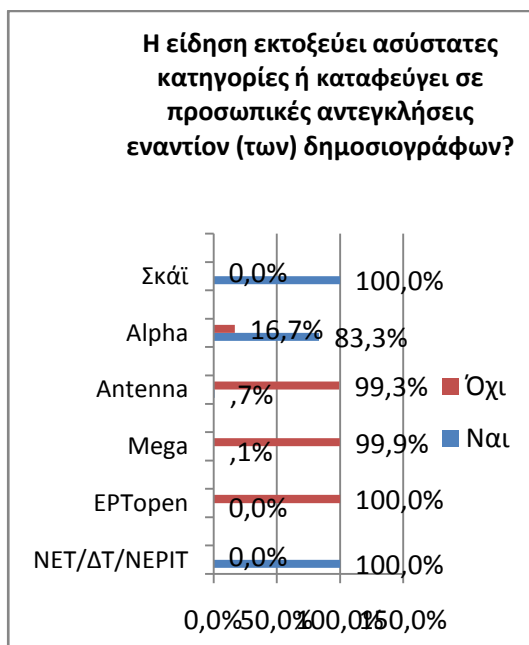
Άρθρο 6α

Να σέβεται την προσωπικότητα των συναδέλφων του. Να μην εκτοξεύει εναντίον τους ασύστατες κατηγορίες και να αποφεύγει τις προσωπικές αντεγκλήσεις, δημόσια και στους χώρους εργασίας

Οι δημοσιογράφοι τηρούν σε μεγάλο βαθμό τα προβλεπόμενα από το άρθρο 6α του κώδικα δεοντολογίας. Αποφεύγουν τις ασύστατες κατηγορίες εναντίον συναδέλφων και στις δυο κατηγορίες μέσων,

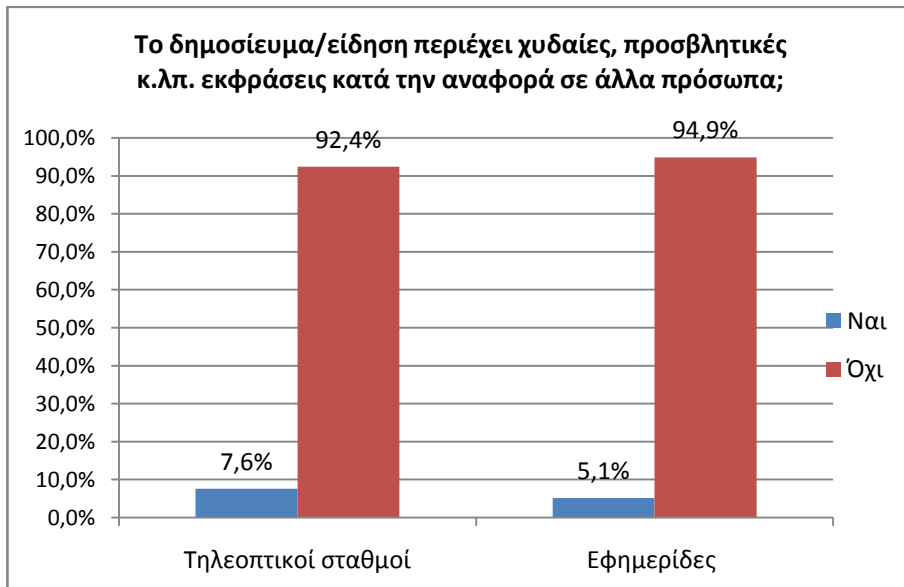
Το ίδιο συμβαίνει και με τα επιμέρους μέσα τόσο στην τηλεόραση όσο και στις εφημερίδες με εξαίρεση το Έθνος και σε σημαντικά μικρότερο βαθμό τα Νέα.

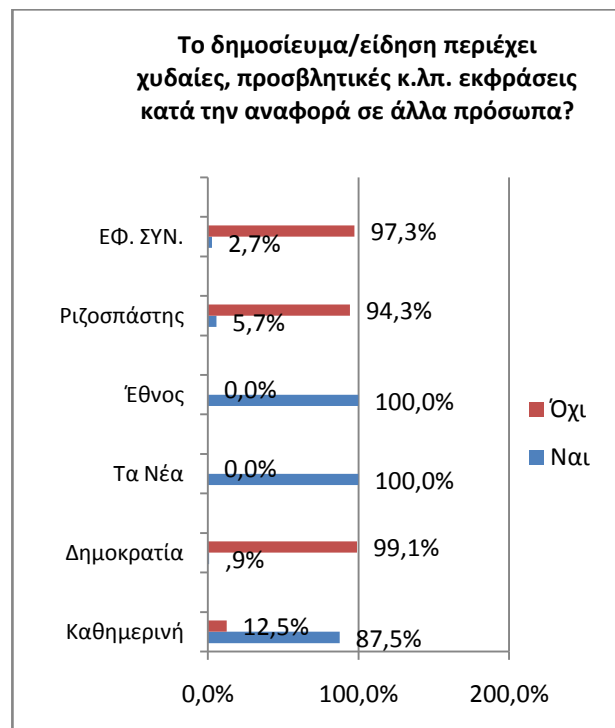
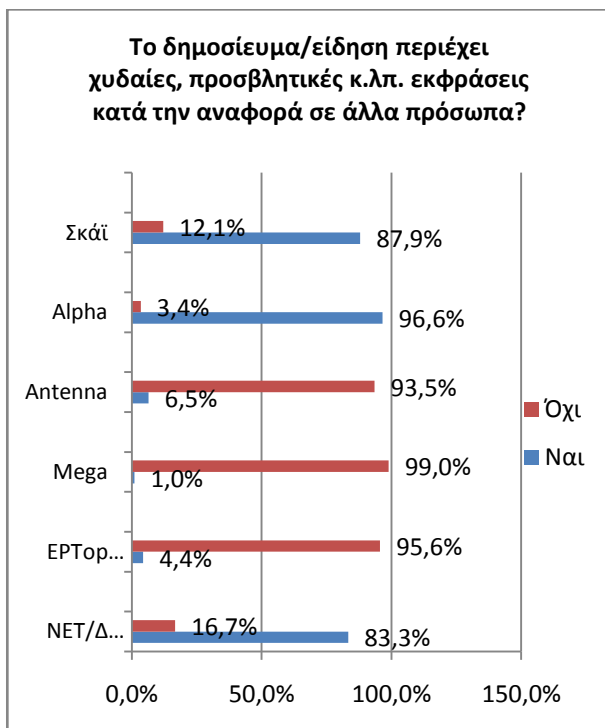
Άρθρο 7β

Να αποφεύγει τη χυδαιογραφία, τη χυδαιολογία και τη γλωσσική βαρβαρότητα, τηρώντας, ακόμη και στη σάτιρα και τη γελοιογραφία, τους κανόνες της επαγγελματικής ηθικής και της κοινωνικής ευθύνης

Τέλος η έρευνα κατέγραψε ότι τα ΜΜΕ που ερευνήθηκαν και στο διάστημα που ερευνήθηκαν, αποφεύγουν τη χυδαιολογία και γλωσσική βαρβαρότητα, κάτι το οποίο είναι ελαφρώς εντονότερο στις εφημερίδες.

Σε ότι αφορά τα επιμέρους ΜΜΕ, μεταξύ των τηλεοπτικών σταθμών αυτό (η τήρηση της σχετικής αρχής της δεοντολογίας) είναι σχετικά εντονότερο στο Mega, στην ΕΡΤ3 και στον Αντένα, ενώ μεταξύ των εφημερίδων στη Δημοκρατία, την Εφημερίδα των Συντακτών και το Ριζοσπάστη.

(ορισμένα) Συμπεράσματα

- Τόσο στους τηλεοπτικούς σταθμούς όσο και στις εφημερίδες παρατηρούνται σημαντικές παραβιάσεις της δημοσιογραφικής δεοντολογίας
- Αυτό ισχύει και σε ζητήματα όπως ο σεβασμός του τεκμηρίου της αθωότητας ή
- Σε άλλες περιπτώσεις η δεοντολογία τηρείται οριακά , όπως στην περίπτωση της ταυτότητας των ΑΜΕΑ ή της αναφοράς σε άτομα με ψυχικές παθήσεις
- Σε αρκετές περιπτώσεις η παραβίαση της δεοντολογίας είναι μεγαλύτερη στους τηλεοπτικούς σταθμούς σε σύγκριση με τις εφημερίδες
- Ωστόσο παρατηρούνται χαμηλά ποσοστά παραβίασης της δεοντολογίας σε ζητήματα όπως οι ρατσιστικές αναφορές , η παραβίαση της ιδιωτικής ζωής των ατόμων, η αποκάλυψη της ταυτότητας βιασθέντων ατόμων κ.ά.
- Αν και με χαμηλότερα ποσοστά απ' ότι στην περίπτωση παραβίασης άλλων άρθρων του κώδικα δεοντολογίας, παρατηρείται ορισμένη επίθεση προς το δημοκρατικό πολίτευμα, ιδιαίτερα στις εφημερίδες
- Παρατηρείται επίσης σημαντική υστέρηση στην ερευνητικής τεκμηρίωσης των ειδήσεων
- Στα θετικά στοιχεία αναφορικά με την δεοντολογία θα πρέπει να περιληφθεί η άσκηση κριτικής στο ρόλο των ΜΜΕ, αλλά και ο σεβασμός της προσωπικότητας των άλλων δημοσιογράφων
- Θετικό είναι και το γεγονός ότι είναι σχετικά περιορισμένη η χρήση χυδαίων, προσβλητικών κ.λπ. εκφράσεων για άλλα πρόσωπα

Για το Εργαστήριο Κοινωνικής Έρευνας στα ΜΜΕ του ΕΜΜΕ/ΕΚΠΑ

Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος της έρευνας
Καθηγητής Γιώργος Πλειός